

Uitvoeringsrapportage landspakket Curaçao

Periode: 16 februari 2023 – 30 juni 2023

Datum: 1 augustus 2023

Status: finale versie

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Voortgang landspakket Curaçao op activiteitsniveau	4

Uitvoeringsrapportage landspakket Curaçao 2023 no.2

1. Inleiding

Sinds begin 2021 is door Curaçao en Nederland gewerkt aan de invulling en uitvoering van het landspakket. De thema's en maatregelen uit dit landspakket worden periodiek uitgewerkt in een Uitvoeringsagenda. In de Uitvoeringsagenda wordt vastgelegd welke concrete stappen genomen moeten worden om de hervormingen uit het landspakket te realiseren. In elke Uitvoeringsagenda worden prioriteiten gesteld en de acties zo concreet mogelijk benoemd. Op dit moment wordt elk kwartaal een nieuwe Uitvoeringsagenda opgesteld.

Tot en met het eerste kwartaal van 2023 verstrekten de Tijdelijke Werkorganisatie (TWO) periodiek een rapportage over de uitvoering van de landspakketten (hierna: de Uitvoeringsrapportage), met daarin een beoordeling van de voortgang op de afspraken zoals gemaakt in de Uitvoeringsagenda's. Met ingang van de Onderlinge Regeling Samenwerking bij Hervormingen, die op 4 april 2023 is ondertekend, wordt deze Uitvoeringsrapportage gezamenlijk voorbereid door de Nationale Hervormingscommissie van de regering van Curaçao (NHC) en de TWO. Voorliggende rapportage is dus de eerste rapportage die volgens de nieuwe werkwijze in samenwerking tot stand is gekomen.

Deze tweede Uitvoeringsrapportage van 2023 beschrijft de voortgang van het landspakket Curaçao gedurende de periode 16 februari 2023 tot en met 30 juni 2023. De rapportage ziet daarmee op een deel van de eerste Uitvoeringsagenda van 2023, waarover nog niet eerder gerapporteerd is, en de volledige tweede Uitvoeringsagenda van 2023. Met ingang van volgend kwartaal zal weer worden gerapporteerd op één Uitvoeringsagenda.

Hierna volgt de rapportage over de voortgang van de Uitvoeringsagenda op activiteitsniveau, met een update over de voortgang van individuele activiteiten en deelresultaten. In de kolom toelichting worden bijzonderheden, wijzigingen of belangrijke aandachtspunten, nader toegelicht.

.....
G.S. Pisas
*Minister van Algemene Zaken,
tevens Minister-President van Curaçao*

.....
A.C. van Huffelen
*Staatsecretaris van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties*

2. Voortgang landspakket Curaçao op activiteitsniveau

Deze sectie bevat de rapportage over de voortgang van de Uitvoeringsagenda op activiteitsniveau over de periode 16 februari 2023 tot en met 30 juni 2023. Voor elke uitvoeringsactiviteit geeft een kleurcode een samenvatting van de voortgang. Deze kleurcodes staan hieronder toegelicht.

	De uitvoering van de activiteit verloopt volgens planning en de opgeleverde resultaten zijn van goede kwaliteit. Als geplande resultaten niet tijdig zijn opgeleverd, dan is daar een goede reden voor en is de verwachting dat deze activiteit nog wel binnen afzienbare tijd afgerond kan worden.
	De voortgang van de activiteit en/of de kwaliteit van de directe resultaten blijft achter bij de verwachtingen. Het risico bestaat dat het beoogde doel van de maatregel of activiteit niet (tijdig) gerealiseerd zal worden. Voortgang en kwaliteit worden nauwgezet gemonitord en waar nodig worden beheersmaatregelen genomen.
	De voortgang en/of de kwaliteit van de resultaten blijft structureel achter bij de verwachtingen. Beheersmaatregelen zijn genomen om de risico's op achterblijvende voortgang en kwaliteit te mitigeren, maar deze hebben vooralsnog niet tot resultaten geleid. Er is een groot risico dat de realisatie van de doelstelling van deze en mogelijk andere maatregelen in gevaar komt.
	Grijs geeft aan dat er voor deze rapportageperiode geen activiteiten gepland stonden in de Uitvoeringsagenda, en dat er dus niets te rapporteren valt.

Thema A: Financieel beheer

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beeoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Doorlichting door Nederland samen met Curaçao van de praktijk van het begrotingsproces (met name de voorbereiding en opstelling van de begroting voor het komende jaar en de uitvoering van het lopende jaar (begrotingswijzigingen): begrotingsproces, begrotingsregels, meerjarenramingen (gewone dienst en kapitaaldienst), taken/verantwoordelijkheden/bevoegdheden (meest) relevante actoren (voorverkenning).	6. Vaststellen zienswijze over de uitkomsten en de aanbevelingen van de doorlichting van het begrotingsproces.	31 januari 2023		De zienswijze is vastgesteld.
				7. Opstellen plan van aanpak implementatie aanbevelingen doorlichting begrotingsproces.	31 maart 2023		Het plan van aanpak is in concept opgesteld, maar zal, met technische assistentie vanuit de TWO, op een aantal punten nog specifiekere worden uitgewerkt om tot een goede uitvoering te kunnen komen. Verwachting is dat dit binnen enkele weken wordt afgerond.
				8. Bestuurlijk vaststellen plan van aanpak implementatie aanbevelingen doorlichting begrotingsproces.	30 april 2023		Zie toelichting A.1.1.7.
		A.1.2	Toewerken naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening die tijdig gereed is.	7. Besluitvorming over de algehele aanpak Roadmap.	30 april 2023		Rekening houdend met de diverse ontvangen adviezen (o.a. van Cft) heeft de Raad van Ministers de Roadmap op 2 juni vastgesteld.
				10. Verbeterd (jaareinde) proces en planning uitgewerkt om de doorlooptijd van de oplevering en controle van de jaarrekening fors te verminderen.	20 oktober 2023		De achterstanden t.a.v. de oude jaarrekeningen zijn grotendeels ingelopen en de werkzaamheden voor de oplevering en controle van jaarrekening 2022 zijn in volle gang. Besloten is de administratie 1 maand langer open te houden om een volledige verwerking van de administratie zoveel mogelijk te garanderen. Hierdoor worden het accountantsverslag en de controleverklaring over 2022 waarschijnlijk in november afgegeven in plaats van oktober.
				11. Conform de gemaakte afspraken uitvoeren van de controlewerkzaamheden door de IAD en opleveren eerste rapportage.	31 januari 2023		De rapportage over het eerste kwartaal van 2023 is opgeleverd aan SOAB. Conform de gemaakte afspraken worden de controlewerkzaamheden per kwartaal uitgevoerd.
				12. Aanvullend onderzoek naar mogelijkheden die kunnen helpen bij de uitvoering van de Roadmap Financieel Beheer, zoals aanpassingen in beleid en regelgeving.	31 mei 2023		Onderzoek is nog niet gestart en moet later worden gepland. Door de vertraging bij de vaststelling van de Roadmap (A.1.2.7) en het onderzoek naar de nieuwe werkwijze (A.1.2.14) is binnen de financiële functie de komende maanden onvoldoende capaciteit beschikbaar voor dit onderzoek. Verwachting is dat het onderzoek 31 januari 2024 kan worden afgerond.

A.1	vervolg			13. Roadmap: Met betrekking tot het deeltraject "Beloning van Personeel" zal middels interne en externe rapportage worden vastgesteld dat de interne controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de opgenomen personeelsgegevens in de personeelsadministratie en de doorgevoerde mutaties in de salarisadministratie t/m 30 juni 2022 is afgerond (inclusief rapportage).	1 april 2023		De controle heeft nog niet plaatsgevonden. De IAD heeft nog geen toegang tot de benodigde gegevens. De Minister van Financiën heeft de Minister van BPD per brief geïnformeerd over de uit te voeren controlewerkzaamheden. Ook zal nog een gesprek tussen beide ministers gepland worden, zodat de IAD toegang krijgt tot de benodigde gegevens.
				14. Onderzoek ten behoeve van de implementatie van de nieuwe werkwijze is afgerond.	31 mei 2023		Het door een extern onderzoeksbureau uitgevoerde onderzoek is besproken, maar biedt nog te weinig houvast voor de implementatie van de verbeteringen in de verantwoordelijkheidsverdeling ten aanzien van het financieel beheer. Het onderzoek loopt daarom langer door. Overleg met desbetreffend onderzoeksbureau over een aangepaste aanpak en planning vindt nog plaats.
				15. Plannen periodiek voortgangsoverleg Roadmap om tot een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening te komen.	1 april 2023		Het periodiek voortgangsoverleg is gepland.
		A.1.3	Overzicht van de taken & rollen van de instituties die betrokken zijn bij het begrotings- en verantwoordingsproces en eventuele verbetervoorstellen in de (onderlinge) samenwerking daarbij.	4. Aanbesteding onderzoek naar de mogelijkheden om de positie en effectiviteit van de instituties te verbeteren.	31 januari 2023		De aanbesteding kon nog niet worden afgerond. Raad van Ministers wil eerst duidelijkheid krijgen over de aanpak met betrekking tot activiteit B.2.1. Hierna zullen dezelfde uitgangspunten als bij B.2.1 worden gehanteerd voor dit onderzoek.
				5. Eindrapportage onderzoek naar de mogelijkheden om de positie en effectiviteit van de instituties te optimaliseren.	30 april 2023		Zie toelichting A.1.3.4.
		A.1.4	Uitwerken van een integrale visie en een stappenplan voor de langere termijn om het financieel beheer (incl. toezicht), het financieel beleid en het begrotingsproces op orde te krijgen, vanuit de noodzaak om als overheid in control te zijn.	1. Opstellen van een Theory of Change en bijbehorende routekaarten voor geheel thema A.	30 juni 2023		Theory of Change en de bijbehorende routekaarten zijn nog niet opgesteld. Er wordt aangestuurd om uiterlijk eind september 2023 deze activiteit alsnog af te ronden.
A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.2.2	Implementeren Plan van Aanpak Nationaal Statistisch Systeem (NSS) en mechanismen voor aanlevering, bewerken en disseminatie van data	1. Stakeholderengagement: binnen bestaande overlegstructuren van CBS Curaçao worden de afspraken in het plan aanpak geconcretiseerd.	Doorlopend		In de afgelopen periode stond stakeholder engagement in het teken van het opstellen van samenwerkingsafspraken en de inrichting van de database en het dashboard. De samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd in een convenant. De eerste ondertekening vindt plaats tussen CBS en GMN.

A.2	vervolg			3. Database GMN aanpassen voor gebruik door CBS	30 juni 2023		De ontsluiting van de bestaande database van GMN voor CBS ligt op koers. De leverancier heeft er vertrouwen in dat dit voor eind tweede kwartaal is afgerond.
				4. Start ontwerp en bouw Data Dashboard	Q3 2023		Het starten van ontwerp en de bouw van het Data Dashboard volgt op het in geschikt maken van de Database van GMN voor gebruik door CBS (A.2.2.3.).
				6. Opleveren aangepaste of vernieuwde statistiekverordening.	31 maart 2023		Het opleveren van de statistiek verordening loopt vertraging op. De verordening is in concept af en is aangeboden bij de SG BPD ter bespreking met de Minister.
				8. National Strategy for the Development of Statistics (NSDS) opgesteld	28 februari 2023		De NSDS is niet op tijd afgerond, omdat CBS NL op Bonaire die hieraan werkt, te maken had met grote drukte. Bij aanvang van het derde kwartaal zou de NSDS afgerond moeten zijn.
				9. Een oplaadportaal en datawarehouse. Personeel getraind voor het gebruik.	n.t.b.		Het realiseren van het oplaadportaal en het datawarehouse volgen op de realisatie van het Database (A.2.2.3), evenals de training voor het gebruik.
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Bepalen (o.a. op basis van bestaande onderzoeken) of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties naast de eisen van rechtmatigheid en legitimiteit voldoen aan de eisen van effectiviteit en efficiency en of de aanbevelingen uit het rapport "Mollen (2014)" en de het rapport van de Algemene Rekenkamer "Subsidie. Afwijkingen op de subsidieverordening en het subsidiebeleid over de jaren 2010 t/m 2015" (2018) zijn geïmplementeerd.	9. Onderzoek effectiviteit en efficiëntie subsidies afgerond.	31 juli 2023		Het onderzoek naar de subsidies van SOAW loopt naar tevredenheid en geeft naar verwachting praktische handvatten voor een goed werkend subsidieproces en een doelmatige en doeltreffende subsidieverlening. Wel is gebleken dat het onderzoek een maand langer nodig heeft om tot een goede afronding en afstemming te komen.
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.0	Activiteit nader in te vullen				

Thema B: Kosten en effectiviteit publieke sector

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend				Hierover zijn geen specifieke afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-)overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.2.1	Onderzoekskader bepalen en prioritering aanbrengen in doorlichting overheids-nv's	2. Onderzoeksopdracht aanbesteed.	31 juli 2022		De RvM van Curaçao heeft de geplande doorlichting van de overheidsbedrijven aangehouden vanwege bezwaren van de Staten rond het eigenaarschap en opdrachtgeverschap van deze doorlichting en de mogelijke openbaarmaking van gevoelige informatie over overheidsbedrijven uit de doorlichting. NHC en TWO zijn tot een alternatieve aanpak gekomen die naar verwachting voor de betrokken partijen aanvaardbaar is en die ter overweging aan de RvM kan worden voorgelegd. Nadat de RvM het aangepaste plan van aanpak heeft vastgesteld kan worden gestart met de uitvoering van het onderzoek.
		B.2.2	Uitvoeren doorlichting overheids-nv's.	1. Definitieve eindrapportage opgeleverd.	1 november 2022		Zie toelichting B.2.1.2
B.3	Op basis van bestaand en/of aanvullende onderzoek wordt met de landen toegewerkt naar een versterking van het luchtvaartstelsel binnen het Koninkrijksverband. Het kan hierbij gaan om nauwe samenwerking van organisaties en het organiseren van uniforme werkprocessen, conform de internationale veiligheidseisen, waarbij gestuurd wordt op efficiëntie en kostenvermindering.	B.3.0	Afspraken die gemaakt worden in de regiegroep Luchtvaart zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooralsnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.				Deze maatregel vervalt in de volgende uitvoeringsagenda. De voortgang wordt gemonitord via de regiegroep Luchtvaart.

B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1	Vaststellen overall plan van aanpak verbetertrajecten	8. Uitvoeren quick scans 9 ministeries, met prioriteit bij organisatie-inrichting ministeries	1 juli 2023		De opdrachtverlening is half juni afgerond. De start van de scans schuift door naar het derde kwartaal.
				9. Begeleiden besluitvorming RvM over rapport met de verbetervoorstellen	1 februari 2023		De besluitvorming over het rapport met verbetervoorstellen is in de RvM van 30 juni uitgesteld naar 12 juli.
				10. Uitwerken voorwaarden voor besluitvorming over implementatie van de verbetervoorstellen	1 februari 2023		De uitwerkingen van 1) noodzakelijke aanpassing wet- en regelgeving is lopend en 2) de impact van verbetervoorstellen voor lopende projecten Regeerprogramma en Landspakket is afgerond. Het sociaal beleidskader is aangeboden aan het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CGOA).
				11. Opstellen implementatieplan, begroting en dekkingsvoorstel.	1 februari 2023		Dit is afgerond en komt niet terug in Q3.
				12. Begeleiding besluitvorming RvM implementatieplan, begroting en dekkingsvoorstel	1 maart 2023		De besluitvorming over dekkingsvoorstel is verplaatst naar eind juni 2023. Als de besluitvorming in de RvM dan is afgerond, komt deze activiteit niet terug in Q3. Over het implementatieplan en de begroting heeft de RvM op 22 maart 2023 positief besloten.
				13. Werving en selectie programmaorganisatie	1 maart 2023		Werving is in afwachting van besluitvorming over rapport (B4.1.9) getemporeerd. De werving en selectie ten behoeve van de programmaorganisatie loopt door in het derde kwartaal.
				14. Start implementatietraject	N.t.b.		(Vorbereidings) activiteiten worden voortgezet in Q3 2023 in afwachting van besluit RvM over startdatum implementatie na akkoord op sociaal beleidskader organisatieverandering (SBO) eind september 2023.
		B.4.2	Doorlichting wetgevingsfunctie	1. Actualiseren, consolideren en digitaliseren wettenbestand conform huidige staatsbestel (wegwerken achterstanden ontstaan na 10-10-10)	31 maart 2024		Nu de teams van het GT-project CUR op sterkte zijn en op gang komen, wordt het duidelijk dat er meer wetten moeten worden aangepast, dan waarmee initieel rekening gehouden was. Dit levert meer werk op waar het gaat om digitaliseren van wetten, maar ook waar het gaat om het actualiseren en consolideren van deze wetteksten.

B.4	vervolg			4. Afronding werving en selectie wetgevingsjuristen arbeidsrecht, financieel/fiscaal recht en sociale zekerheid.	Doorlopend		De samenwerking met VNG bij het aantrekken van wetgevingsjuristen heeft geleid tot 2 juristen, 1 die ondersteuning biedt in het geconsolideerde teksten-project, in het bijzonder de implementatie van een elektronische wettenbank (B.4.2.1) en 1 bij de afdeling Civiele Zaken. Er wordt gewerkt aan nadere ondersteuning van wetgevingstrajecten.
				5. Afronding werving en selectie organisatieontwikkeling (in afstemming met HRO Ministerie BPD)	31 maart 2023		De werving en selectie zijn afgerond. UBR BZK voert momenteel het onderzoek uit. Deze activiteit vervalt, het opleveren van het rapport en bestuurlijke besluitvorming t.b.v. een nieuwe bezoldigingstructuur wordt opgenomen in de volgende Uitvoeringsagenda.
				7. Uitverhuizen en ontvlechten huurcommissie bij WJZ afgerond.	31 maart 2023		De besluitvorming over uithuisplaatsing van het secretariaat van de huurcommissie ligt al geruime tijd stil. Het secretariaat van de huurcommissie heeft in haar functie geen raakvlak met de functie van WJZ.
B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versobering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.3	In aanvulling op het vergelijkend onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden wordt een benchmark onderzoek uitgevoerd waarin de arbeidsvoorwaarden uit de (semi)publieke sector worden vergeleken met de private sector.	7. De beleidsreactie is bestuurlijk vastgesteld.	30 mei 2023		
				8. N.n.b. bij het beoogd resultaat.	n.n.b.		
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.3	Implementatie mobiliteitsbeleid	4. Implementatie gereed.	31 december 2023		De implementatie van het mobiliteitsbeleid liep door in het tweede kwartaal. De activiteiten t.b.v. implementeren mobiliteitsbeleid (B.6.3) worden vanaf het derde kwartaal ondergebracht in Programma VFO (B4.1), ten behoeve van uitvoeringskracht en samenhang. Dan zal er opnieuw gekeken worden naar de planning. De gestelde deadline lijkt niet haalbaar meer.
				5. Inrichten mobiliteitsbureau: procedures en processen ten behoeve van oplossen (juridische) knelpunten	30 maart 2023		Met het inrichten van procedures en processen ten behoeve van het oplossen van juridische knelpunten en de bemensing, wordt onvoldoende voortgang geboekt.
				6. Inrichten mobiliteitsbureau: vaststellen richtlijnen en procedures voor toepassen (intern) herplaatsing actieven, flexibele inzet, gedwongen uitstroom en waarnemingen korter dan jaar.	30 maart 2023		Het vaststellen richtlijnen en procedures voor toepassen (intern) herplaatsing is niet tijdig afgerond.

B.6	vervolg			7. Sociaal plan: concept ontwerp-Landsverordening Sociaal Plan gereed.	30 maart 2023		De concept ontwerp Landsverordening Sociaal Plan is gereed, het overleg hierover met de CGOA moet nog starten. Gestreefd wordt naar een akkoord eind september 2023.
		B.6.6	Moderniseren arbeidsvoorwaarden	1. Beleidskader gereed	15 augustus 2023		Het plan dat leidt tot het beleidskader is afgerond en kan worden aangeboden aan de RvM.
		B.6.7	Optimaliseren personele inzet programmastructuur en staande organisatie Ministerie BPD: investeren in aansluiting van de programmastructuur op de staande organisatie van het Ministerie BPD.	2. In navolging van de Heidag wordt een "Theory of Change" opgesteld, in samenwerking met HRO Min BPD, NHC en TWO.	31 december 2022		De theory of change is opgesteld en deels verwerkt in een roadmap. Deze activiteit komt te vervallen. De roadmap wordt afgemaakt in het derde kwartaal.
				3. Ambtenaren die betrokken zijn bij het Landspakket zijn getraind op het gebied van projectmanagement	1 oktober 2023		De Leergang project- en programma management is aanbesteed.
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.0	Activiteit nader in te vullen				
B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.2	Selectie projectleider & kwartiermakers versterking HR-functie	1. Projectleider en kwartiermaker implementatie service delivery model aangesteld.	1 juli 2022		Activiteit op 1 juli 2023 niet afgerond i.v.m. problemen rond de opdrachtverlening. In het derde kwartaal wordt de werving opnieuw gestart. Activiteit vanaf Q3 2023 onder Programma VFO (B.4.1).
		B.8.3	Vastellen plannen van aanpak op de onderdelen uit het overall plan van aanpak versterking HR-functie	1. Prioritering van uit te werken deelplannen per onderdeel van de HR service delivery model.	30 september 2022		Zie toelichting B.8.2.1.
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: - een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; - invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; - het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Herijken businessplannen 2010 naar meerjarige planning, waarbij een public wage bill van 10% BBP gerealiseerd wordt in 2026.		Vanaf 2023		Het herijken van de businessplannen volgt op de quick scans (B4.1.8), en zal daarom op zijn vroegst in het vierde kwartaal starten. Dit wordt vanaf Q3 2023 onder Programma VFO (B4.1) opgepakt.

B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.2	Opstellen plan van aanpak (2.0) fase 2.	2. Panden in eigendom t.b.v. overheidshuisvesting gekoppeld aan de administratie van het Ministerie van Financiën.	1 oktober 2022		De doelstelling om 80% van de objecten te koppelen aan de Materiele Vaste Activa (MVA) is bijna volbracht. Deze activiteit komt na het derde kwartaal te vervallen.
				7. Aanstellen vastgoedmanager bij VVRP-Domeinbeheer.	1 mei 2023		De vastgoedmanager is gestart en houdt zich bezig met het op orde brengen van de registratie van het vastgoed op facetten als de staat van het onderhoud, energiegebruik en status van het contractbeheer. Deze actie is van eminent belang voor B10, maar vormt een onderdeel van het E7 traject (van het Ministerie van VVRP).
				8. Vaststelling definitie huisvestingskosten en omvang huisvestingskosten in referentie jaar 2020 (door RvM)	31 maart 2023		De definitie en de omvang van de huisvestingskosten zijn door het Ministerie van Financiën geaccordeerd. De cijfers zijn formeel opgeleverd. De definitie van huisvestingskosten moet nog worden aangeboden aan TWO.
		B.10.3	Implementatie plan van aanpak	4. Opleveren Huisvestingsbeleid (normering & kwaliteit), inclusief voorstellen voor procesverbetering	31 maart 2023		Het concept beleid ten behoeve van overheidshuisvesting-kantoren voor alle departementen is opgeleverd, maar nog niet aangeboden aan de RvM.
				5. Opleveren businesscases ten behoeve van WTC en Depos+.	31 maart 2023		De business cases zijn opgeleverd en leiden in het advies over huur i.p.v. koop niet tot een te nemen besluit door de RvM. Deze activiteit is afgerond.
				6. Inventarisatie grootschalige nieuwe huisvestingsopgaves (incl. 'verhuizingen').	Doorlopend		De werkgroep is gestart. Het functioneren van de werkgroep hangt samen met het vast te stellen beleid op Huisvesting (B10.3.4).
				9. Reductie energieverbruik overheid huisvesting	15 april 2023		De voorgestelde maatregelen zouden in Q2 worden omgezet naar een concept beleidskader. Het realiseren van energiereductie valt niet onder de verantwoordelijkheid van de uitvoerders van activiteiten i.h.k.v. B10, maar draagt wel bij aan de besparingsdoelstelling.
				12. Nota 'probleemanalyse' & verbetervoorstellen door de nieuwe vastgoedmanager	30 juni 2023		De Vastgoedmanager gaat zich bezighouden met het op orde brengen van de registratie van het vastgoed op facetten als de staat van het onderhoud, energiegebruik en status van het contractbeheer, en verwerkt ondervindingen en adviezen in de nota.
				13. Kwantitatieve nulmetingen (m2 per medewerker) t.b.v. een Huisvestingsplan per ministerie.	30 juni 2023		Betreffende cijfers per ministerie worden regelmatig geïnventariseerd. Op dit moment ontbreken er cijfers van een aantal ministeries.

B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.1	Eerste quickscan stand van zaken	3. Opstellen implementatie programma en plannen van aanpak.	30 juni 2023		De projectplannen voor implementatie M365 (B.11.9), eHerkenning (B11.5), Secure Data Exchange (B11.8) en de notitie over het inrichten CIO-office (B11.2) zijn in concept gereed. De beoogde dekking voor de plannen is niet beschikbaar en het is in het tweede kwartaal niet gelukt hier dekking voor te vinden en de plannen vast te stellen. Oorspronkelijke deadline was 1 oktober 2022.
		B.11.2	Inrichten CIO office	1. Opleveren organisatieplan.	30 juni 2023		Een notitie met uitgangspunten voor het inrichten CIO-office is beoordeeld door de stuurgroep. Er wordt op korte termijn een plan van aanpak ingediend.
		B.11.3	Generieke cloud omgeving	4. In gebruik nemen Cloud omgeving	30 juni 2023		Voordat er applicaties in de Cloud omgeving in gebruik genomen worden zal er een besluit genomen moeten worden over wat de standaard wordt voor het gebruik van cloud-omgevingen. In de prioritering van de projecten van B11 heeft de Cloud-omgeving geen voorrang gekregen.
		B.11.4	Uitbreiden functioneel systeem	2. Planning werkzaamheden, opleidingen, inrichting zaaksysteem en bouwen & testen zaaktypen afgerond.	30 juni 2023		Momenteel worden er 17 standaard zaaktypen opgeleverd.
				3. Livegang uitgebreid zaaksysteem	30 juni 2023		In juni is de verwerking van vergunningaanvragen gedigitaliseerd, o.a. bij MEO.
		B.11.5	Digitale identificatie	3. Afronden uit te voeren plan van aanpak.	30 juni 2023		De stuurgroep heeft de keuze voor E-herkenning onderschreven. Er zijn middelen om het plan uit te voeren en een vereenvoudigde procedure om de samenwerking met aanbieders aan te gaan is gestart.

B.11	vervolg	B.11.8	Data Exchange project (ter vervanging van Stelsel Basisregistraties, B.11.6)	2. Planning werkzaamheden, opleidingen, inrichting zaaksysteem en bouwen & testen zaaktypen afgerond.	30 juni 2023		Het plan is af. Het data exchange project wordt, als vierde, toegevoegd aan prioritaire projecten (B11.1.3).
		B.11.9	Implementatie van M 365	1. Afronden projectplan	30 juni 2023		Het projectplan is beoordeeld door de stuurgroep en wordt op korte termijn ingediend.
				2. Start projectleider met implementatieprojectplan	30 juni 2023		Dit volgt op vaststelling en goedkeuring van het plan van aanpak.
B.13	Maximaliseren duurtetoeslag op 100 procent van salaris; verlagen huidige duurtetoeslag uitkeringen met 10 procent (en geen indexering), waarbij rekening zal worden gehouden met mogelijk onevenredige financiële implicaties in individuele gevallen.	B.13.1	Besluitvorming over implementatiemogelijkheden, op basis van door Curaçao aan te leveren gedegen onderbouwing.	3. Uitvoering besluitvorming.	n.n.b.		

Thema C: Belastingen

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
C.1	Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.2	Uitvoering Quickwins uit het PvA.	3. Afronding eerste deel conceptveegwet.	1 juli 2022		SER heeft op 22 maart 2023 advies uitgebracht. Advies SER verwerkt in ontwerp + memorie van toelichting en aangeboden aan de Raad van Advies. Uitvoering ligt op schema. In februari 2023 is op verzoek van Curaçao bestuurlijk afgesproken dat er goede werkafspraken moeten worden gemaakt. In afwachting hiervan vindt beperkte informatiedeling plaats met TWO waardoor TWO onvoldoende invulling geven aan haar monitoringstaak.
				4. Conceptwetswijziging omzetbelasting (OB).	1 januari 2023		SER heeft op 2 maart 2023 advies uitgebracht. Verwerking SER advies is gaande. In februari 2023 is op verzoek van Curaçao bestuurlijk afgesproken dat er goede werkafspraken moeten worden gemaakt. In afwachting hiervan vindt beperkte informatiedeling plaats met TWO waardoor TWO onvoldoende invulling geven aan haar monitoringstaak.
				6. Model standaardverdrag ter voorkoming dubbele belasting met bijbehorend verdragsbeleid.	15 augustus 2022		Fiscaal verdragsbeleid is op 19 april 2023 door de Raad van Ministers vastgesteld. Hiermee is dit beoogd resultaat afgerond. In februari 2023 is op verzoek van Curaçao bestuurlijk afgesproken dat er goede werkafspraken moeten worden gemaakt. In afwachting hiervan vindt beperkte informatiedeling plaats met TWO waardoor TWO onvoldoende invulling geven aan haar monitoringstaak.
				7. Starten met schrijven van wetvoorstellen van visiedocument IB & WB.	1 september 2022		Uitgangspunten voor wetsvoorstellen zijn geschreven en half juni 2023 gepresenteerd aan de minister van Financiën. In februari 2023 is op verzoek van Curaçao bestuurlijk afgesproken dat er goede werkafspraken moeten worden gemaakt. In afwachting hiervan vindt beperkte informatiedeling plaats met TWO waardoor TWO onvoldoende invulling geven aan haar monitoringstaak.

C.1	vervolg			8. Opstellen rulingbeleid	1 april 2023		Rulingbeleid is half juni 2023 afgerond. In februari 2023 is op verzoek van Curaçao bestuurlijk afgesproken dat er goede werkafspraken moeten worden gemaakt. In afwachting hiervan vindt beperkte informatiedeling plaats met TWO waardoor TWO onvoldoende invulling geven aan haar monitoringstaak.
		C.1.3	Maandelijks rapportage en overleg met BD Nederland.	1. Afstemming met en adviesinput van BD Nederland.	Maandelijks		Rapportage over april is op 9 mei 2023 ontvangen. In februari 2023 is op verzoek van Curaçao bestuurlijk afgesproken dat er goede werkafspraken moeten worden gemaakt. In afwachting hiervan vindt beperkte informatiedeling plaats met TWO waardoor TWO onvoldoende invulling geven aan haar monitoringstaak. Dit beoogd resultaat wordt vanaf nu via C.1.4 gemonitord.
		C.1.4	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	1. Geactualiseerd en vastgesteld hervormingsplan belastingstelsel.	15 augustus 2022		Er zijn in Q2 geen resultaten behaald voor dit beoogde resultaat. In februari 2023 is op verzoek van Curaçao bestuurlijk afgesproken dat er goede werkafspraken moeten worden gemaakt. In afwachting hiervan vindt beperkte informatiedeling plaats met TWO waardoor TWO onvoldoende invulling geven aan haar monitoringstaak.
				2. Gestarte uitvoeringsactiviteiten op basis van het vastgestelde hervormingsplan.	n.t.b.		Uitvoering is nog niet actueel, in afwachting van vastgestelde hervormingsplan (C.1.4).
C.2	De Belastingdienst zal benodigde gegevens van de bancaire sector gaan ontvangen, voor zover dat nog niet gebeurt.	C.2.1	Nulmeting van aanwezige benodigde gegevens	1. Vastgesteld plan van aanpak.	n.t.b.		De bestandsuitwisseling is als separaat op te stellen implementatieplan opgenomen in het vastgestelde hervormingsplan van de Belastingdienst (C.4.5.1). De uitvoering wordt meegenomen in de uitvoering van C.4.5 en niet meer separaat gemonitord.
C.3	Compliance-programma's worden voortgezet/opgesteld.	C.3.1	Loopt mee in plan van aanpak C.4.		Maandelijks		Dit beoogd resultaat wordt vanaf nu via C.4.5. gemonitord.
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.4	Maandelijks rapportage en overleg met BD Nederland.	1. Afstemming met en adviesinput van BD Nederland.	Maandelijks		De maandelijks rapportages worden niet meer gedeeld door Curaçao met de TWO. In februari 2023 is op verzoek van Curaçao bestuurlijk afgesproken dat er goede werkafspraken moeten worden gemaakt. In afwachting hiervan vindt beperkte informatiedeling plaats met TWO waardoor TWO onvoldoende invulling geven aan haar monitoringstaak. Dit beoogd resultaat wordt vanaf nu via C.4.5. gemonitord.

C.4	vervolg	C.4.5	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	1. Geactualiseerd en vastgesteld hervormingsplan belastingdienst.	15 augustus 2022		Hervormingsplan Belastingdienst is vastgesteld door de minister van Financiën op 24 april 2023. Het hervormingsplan is op 26 april 2023 aan de TWO aangeboden voor bestuurlijke instemming. Het hervormingsplan is op 19 mei 2023 bestuurlijk vastgesteld door de TWO. Dit beoogd resultaat is hiermee afgerond.
				3. Afgeronde eerste fase van een geïntegreerde klantenservice.	30 juni 2023		Het klantenloket is op 4 april 2023 geopend met een telefoonnummer, een servicebalie en een afspraksysteem. Dit beoogd resultaat is hiermee afgerond.
				4. Geoptimaliseerd informatiemanagement.	31 december 2023		Uitvoering is gestart en ligt op schema.
				5. Geoptimaliseerde organisatie-inrichting	31 december 2023		Uitvoering is gestart en ligt op schema.
		C.4.6	Op basis van bestaand en aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Douane kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	1. Vastgesteld plan van aanpak voor de modernisering en optimalisering van de Douane.	31 maart 2023		Voorvisie plan van aanpak hervorming Douane is door TWO/Douane Nederland op 2 maart 2023 opgeleverd. Aanpassing en vaststelling hebben nog niet plaatsgevonden voor de gestelde deadline om voldoende tijd te hebben voor een zorgvuldige verwerking.
				3. Afgeronde nulmeting naar functioneren Douane Curaçao	30 september 2023		Overeenstemming met WCO over afspraken en de inzet voor en uitvoering van een Assessment op basis van WCO-standaarden.
				4. Aangepast wettelijk kader voor de Douane.	30 juni 2023		Wet is aangepast, in juni 2023 aan de Raad van Ministers aangeboden en in procedure gebracht. Dit wordt in juli aan de RvM aangeboden.
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Curaçao overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Belastingregeling overeenkomen	2. Regeling heeft adviestraject doorlopen en is behandeld in de parlementen.	1 januari 2024		Advisering door de Raad van State is afgerond en de regeling is op 28 april 2023 aangeboden aan de parlementen ter behandeling.

Thema D: Financiële sector

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beeoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
D.1	Er wordt een integrale doorlichting van de financiële sector uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.1.2	Op zo kort mogelijke termijn volledige invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig.	Doorlopend		Inmiddels zijn 5 van de 10 hervormingen gebaseerd op aanbevelingen van het IMF volledig afgerond: 1) verhogen frequentie/kwaliteit liquiditeitsrapportages van banken, 2) uitwerking en implementatie interventiestrategieën voor probleeminstellingen, 4) uitvoeren Asset Quality Reviews bij significante instellingen, 5) versterking Lender of Last Resort raamwerk en 6) uitvoeren levensvatbaarheidsonderzoek bedrijfsmodellen financiële instellingen.
D.2	Er wordt een integrale doorlichting van het stelsel van toezicht (wet- en regelgeving, toezichtbeleid) op de financiële markten uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.2.1	Na binnenkomst resultaten van het onderzoek, onderzoeksresultaten delen met Nederland.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zullen in lijn met de aanbevelingen van het IMF de transitie naar risico-gebaseerd toezicht en de versterking van toezichthandhaving worden geprioriteerd.	Doorlopend		De aanbevelingen van IMF zijn deels uitgevoerd (zie D.1.2). Zo is de risicogericht toezicht-methode ingevoerd bij CBCS. Eind 2022 is de nieuwe methodiek voor alle significante instellingen toegepast, in 2023 volgen de medium significante instellingen en het project is in 2024 volledig afgerond en de nieuwe methodiek voor alle instellingen toegepast.
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1	Voortzetting plan van aanpak CBCS, ontwikkeling wetgevingskalender en afspraken met WJZ over versterking wetgevingscapaciteit.	2. Wetgevingskalender implementeren. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zal, in lijn met de aanbevelingen van het IMF, bij de verdere modernisering de depositogarantiestelsels worden geprioriteerd.	Doorlopend		De bezwaren van de sector t.a.v. Depositogarantiestelsels zijn behandeld. Het betreffende Landsbesluit ligt bij de Landen ter vaststelling.
D.5	De governance van de CBCS wordt versterkt, conform internationale best practices waaronder door het scheiden van verschillende taken binnen de CBCS.	D.5.2	Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de interne organisatie van de CBCS.	1. Voortgang aanbevelingen naar aanleiding van review interne organisatie monitoren. Bij de opvolging van de aanbevelingen uit het IMF-rapport staat de onafhankelijkheid van de CBCS voorop.	Doorlopend		Het strategisch plan ter versterking van de interne governance van CBCS loopt tot 2025.

Thema E: Economische hervormingen

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1	Onderzoek arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	6. Implementatieagenda opgesteld.	Q1/Q2 2024		Het onderzoeksrapport is afgerond. Het eindrapport doet aanbevelingen over arbeidsmarkt en sociale zekerheid. Deze aanbevelingen vormen de basis voor volgende bestuurlijke besluitvorming.
				7. Implementatieagenda vastgesteld.	Q2 2024		Dialogo met sociale partners (vakbonden en werkgevers) wordt gezocht, evenals politieke steun voor besluitvorming.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.0	Activiteit nader in te vullen		PM		
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.1	Onderzoek illegale tewerkstelling arbeidskrachten, inclusief verbeteren van de toelatingsketen.	8. Vastgesteld pakket aan hervormingsmaatregelen in de vorm van een opgesteld Plan van Aanpak.	15 mei 2023		Het plan van aanpak is afgerond. De besluitvorming volgt in het derde kwartaal.
				9. Start implementatie hervormingsmaatregelen.	15 juni 2023		De implementatie start na besluitvorming in het derde kwartaal.
				10. Start nader onderzoek	PM		
		E.3.3	Doorlichting van de Arbeidsinspectie SOAW	5. Implementatieplan wordt uitgevoerd.	30 april 2024		De implementatie loopt. Het programma modernisering Arbeidsinspectie is vastgesteld. De wet- en regelgeving en de organisatie worden verder gemoderniseerd.
				6. Programma modernisering inspectie SOAW is afgerond.	30 juni 2024		Zie toelichting E.3.3.5

E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.1	Realiseren duurzame betaalbaarheid Sociale Verzekeringen (behoudens zorggerelateerd). Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	3. Eindrapport 'sociale verzekeringen' en notitie 'Hervormingen Arbeidsmarkt en Sociale Zekerheid' zijn opgeleverd.	30 juni 2023		Zie toelichting E.1.1.
		E.4.2	Realiseren duurzame betaalbaarheid sociale voorzieningen. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	8. Implementatieplan van quick wins in het bijstandstelsel is vastgesteld.	31 juli 2023		In Q2 is besloten dat, voor het afronden van het Plan van Aanpak, de uitkomsten van het rapport Sociale Zekerheid worden afgewacht. In het derde kwartaal staat de besluitvorming over het Plan van Aanpak gepland.
				9. Uitvoeringsagenda wordt door de Sector Sociale Ontwikkeling (SO) vastgesteld, uitgevoerd en gemonitord.	15 december 2023		Er wordt gewerkt aan een roadmap ten behoeve het hervormingsplan van de sector sociale ontwikkeling.
		E.4.3	De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook F.3.2).	2. Maandelijks rapportage SVB-maatregelen, waaruit blijkt dat Curaçao op schema is om evenwicht in het schommelfonds te bereiken in 2022 en 2023 zonder de landsbijdrage te verhogen.	Maandelijks, laatste dag van de maand.		Zie F.3.2.2
				3. Invoering noodzakelijke wetgeving en aanvullende beheersmaatregelen.	1 juli 2023		Zie F.3.2.3
E.5	Curaçao verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door het COHO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekent de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Curaçao en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.0	Activiteit nader in te vullen				

E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.2	Onderzoek naar haalbaarheid en modaliteiten van een garantie-instrumentarium en onderzoek naar de mogelijkheden om een afwegingskader voor individuele bedrijfssteun te maken.	3. Rapportage indien 1) activiteiten waarvoor de bijdrage is verstrekt niet tijdig, of niet geheel zullen worden verricht en/of 2) wanneer niet tijdig, of niet geheel aan de verplichtingen die aan de bijdrage zijn verbonden, zal worden voldaan.	31 december 2025		De rapportage over het eerste kwartaal 2023 is op 24 april 2023 ingediend. Dit beoogd resultaat wordt niet langer via het Landspakket gemonitord maar via de voorwaarden voor de bijdrage.
				4. Inleveren vaststellingsaanvraag.	2 april 2026		Nog niet actueel. Dit beoogd resultaat wordt niet langer via het Landspakket gemonitord maar via de voorwaarden voor de bijdrage.
		E.6.3	Aanpak 'red tape' en 'cost of doing business' (E.6.3 en E.6.5 uit de vorige uitvoeringsagenda zijn samengevoegd)	6. Identificeren te optimaliseren vergunningsverleningprocedures	15 april 2023		MEO bereidde zich voor op migratie naar het zaaksysteem (B11.4), dat in juni gebruik genomen is. De afhandeling van vergunningsaanvragen bij MEO kan daarmee digitaal worden afgedaan. Het optimaliseren van het vergunningsleveringsproces wordt ondergebracht in het programma aanpak 'red tape' en 'cost of doing business'. Deze activiteit komt dan te vervallen.
				7. Opleveren Plan van Aanpak 'red tape' en 'cost of doing business'	1 maart 2023		Het plan van aanpak is opgeleverd. Het plan voorziet in een programma op basis van Doing business methode van de Wereld Bank. Op 16 mei vond een kick-off plaats tijdens de Export Week, met bijdragen van o.a. de KvK, de afdeling vergunningen van MEO, Selikor, de mededingingsautoriteit en Aqualetra (water/elektriciteitsbedrijf). Deze organisaties zijn sleutelspelers in het verbeteren van het ondernemersklimaat.
		E.6.5	Project integrale gebiedsontwikkeling Schottegat en Havengebiet: dit wordt doorgeschoven naar een volgende agenda.				Het project wordt doorgeschoven.
		E.6.6	Het opstellen van een Theory of Change	1. Een Theory of Change en een Roadmap zijn opgesteld en vastgesteld	31 maart 2023		De Theory of change is opgesteld. De roadmap wordt afgemaakt in het komende kwartaal.

E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.1	Duurzame versterking van Domeinbeheer.	2. De hoofdlijnen van de nieuwe inrichting van Domeinbeheer zijn gereed en worden aangeboden aan de RvM.	1 april 2023		Het advies over de hoofdlijnen van de nieuwe inrichting is afgerond. Er volgt een communicatie- en instemmingstraject, voordat vaststelling plaatsvindt.
				3. Voorstel met financiële kaders, een position paper en interne afspraken Domeinbeheer, intern VVRP met ministerie van Financiën.	31 maart 2024		Het Ministerie van Financiën is in het bezit van het voorstel. In het derde kwartaal en vierde kwartaal zullen de begrotingsspelregels worden aangepast voor de komende jaren, in lijn met het vastgestelde plan van aanpak.
		E.7.2	Hervorming en verzakelijking van het grond- en vastgoedbeleid en -beheer.	5. De administratie voor de uit te geven kavels of te ontwikkelen gronden wordt op pijl gebracht middels samenwerking met het kadaster en interviews met (oud) medewerkers.	30 juni 2023		Het op orde brengen van de grondadministratie is flink gevorderd, maar niet afgerond.
		E.7.3	Schoon door de poort.	2. Opbouw van het nodige personeel voor de uitvoering van het programma. Hierbij moet aandacht worden besteed aan een vlotte onboarding procedure. Via ruimte in de basisbegroting op de kapitaaldienst wordt de financiering van het programma Grond & Vastgoed geregeld.	31 maart 2023		Een aantal nieuwe mensen zijn aangenomen, waaronder controleurs en uitgifte medewerkers. Deze activiteit is afgerond.
		E.7.4	Bijdrage aan de economische ontwikkeling.	2. Uitwerking principenota's over gebiedsontwikkelingen Rif en Colon	30 juni 2023		De nota's zijn af en moeten nog worden vastgesteld.
				3. Afronden principenota's gebiedsontwikkeling Zakito en Maria Maai	1 oktober 2023		Het project Rif en Colon is veel omvangrijker dan initieel gedacht. Het project Zakito en Maria Maai gaat van start als de ontwikkeling van Rif en Colon voldoende gevorderd is.
				4. Procesvoorstel Ruimtelijke Strategie, voorzien van een eerste verkenning van trends en kansen.	30 juni 2023		De projectleider is gestart en werkt aan een position paper Economische gebiedsvisie.
				5. Afronden procedure voor interdepartementale afstemming bij gebiedsontwikkeling en aanbieden aan de RvM.	31 maart 2023		De procedure is vastgesteld en wordt toegepast bij de gebiedsontwikkeling Rif en Colon (E.7.4.2). Deze activiteit komt niet terug in de uitvoeringsagenda.
		E.7.5	Bijdrage aan de overheidskas.	2. Verzenden facturen ter waarde van Naf 1 mio en hoger.	Doorlopend		De target is gehaald. In het tweede kwartaal is gestart met de facturatie huurovereenkomsten.

Thema F: Zorg

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
F.1	Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen: - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; - versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) - op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; - Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin).	F.1.1	Doorlopend		Doorlopend		Tijdens het bestuurlijk overleg begin juni 2023 op Curaçao zijn tussen de landen van het Koninkrijk nadere afspraken gemaakt over de pandemische paraatheid en de wijze waarop hieraan invulling wordt gegeven.
F.2	In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en andere inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan: – reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); – gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; – regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); – rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; – medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); – versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; – herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit.	F.2.2	Voorstel om in gezamenlijkheid (Dutch Caribbean Hospital Alliance (DCHA) + het platform voor Zorgverzekeraars CAS-BES (PSZ)) een programma van eisen op te stellen waarop een (op kwaliteit en kosten gebaseerde) inventarisatie van tarieven van de bij DCHA aangesloten ziekenhuizen en zorginstellingen op andere bestemmingen (Colombia, Dominicaanse Republiek, Nederland) gestoeld zal worden.	1. Inzicht in zorgaanbod bij DCHA aangesloten ziekenhuizen en ziekenhuizen in de regio en de (comparatieve) kosten hiervan	30 september 2023		Tijdens het vierlanden bestuurlijk overleg van begin juni 2023 zijn er nadere afspraken gemaakt over de uitvoering van een vergelijkend onderzoek. Aanbesteding is afgerond en het geselecteerde onderzoeksbureau is gestart met het onderzoek. De uitvoering ligt op schema.
				3. Opstellen plan van aanpak in vervolg op de onderzoeksresultaten.	31 december 2023		Nog niet actueel.

F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3.1	Een plan van aanpak vaststellen voor de inrichting van het traject om de duurzame betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van het zorgstelsel te realiseren. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant (modernisering zorgstelsel waaronder governance) meegenomen.	4. Nader rapport stelselwijziging en voorstellen voor flankerend beleid (zoals preventie en versterking eerstelijnszorg).	30 juni 2023		Het uitbrengen van het nader rapport over de hervormingen in de zorgsector is door onvoorziene omstandigheden met een maand uitgesteld.
				5. Plan van aanpak naar aanleiding van nader rapport vastgesteld	31 juli 2023		Nog niet actueel. Dit zal pas het geval zijn nadat het nader rapport over de hervormingen in de zorg (F.3.1.4) is vastgesteld.
		F.3.2	De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook E.4.1.3).	2. Maandelijks rapportage SVB-maatregelen is opgeleverd, waaruit blijkt dat Curaçao op schema is om evenwicht in het schommelfonds te bereiken in 2022 en 2023 zonder de landsbijdrage te verhogen.	Maandelijks, laatste dag van de maand.		Rapportages worden maandelijks uitgebracht door de projectgroep en gedeeld met TWO. Eerste ramingen op basis van de cijfers over januari en februari 2023 laten een overschot in het schommelfonds van ANG 7 miljoen zien.
				3. Noodzakelijke wetgeving ingevoerd en aanvullende beheersmaatregelen uitgewerkt.	1 juli 2022		Een landsbesluit met de nodige beheersmaatregelen is in concept afgerond en aan de minister van Gezondheid, Milieu en Natuur van Curaçao aangeboden ter doorgeleiding aan de Raad van Advies Curaçao voor advies.
		F.3.3	Implementatie maatregelen ter minimalisering verliezen bij het ziekenhuis CMC.	1. Maandelijks rapportage over voortgang is opgeleverd, waaruit de succesvolle voortgang van Curaçao blijkt om het doel – het minimaliseren van verliezen bij het CMC – te behalen. Hierbij kan worden verwezen naar de verschillende trajecten zoals beschreven in het Plan van aanpak 'Verduurzaming CMC'. De rapportage wordt iedere 15e van de maand vanaf augustus 2021 bij de TWO aangeleverd (doorlopend).	Maandelijks per de 15e van de maand.		Er wordt maandelijks gerapporteerd over de voortgang van de implementatie van spoor 2 in het plan van aanpak 'verduurzaming exploitatie CMC'. Deze procesafspraken worden vanaf Q3 2023 niet meer via het Landspakket gemonitord.
				8. Periodiek overleg	Maandelijks per 30 maart.		Er is periodiek overleg met TWO over de voortgang van de implementatie van spoor 1 via het Bestuurlijk Hoofdlijnenakkoord sanering CMC-entiteiten. De rapportage over de uitvoering van het Hoofdlijnenakkoord wordt eind juli /begin augustus verwacht 2023.
				9. Onderzoek kostprijs en doelmatigheid CMC (en AAH).	31 juli 2023		Het onderzoek bij de ziekenhuizen is in april 2023 gestart en verloopt conform planning.

F.3	vervolg			10. Besluit van de regering inzake een structurele regeling voor de kosten van zorg aan ongedocumenteerden en onverzekerde patiënten.	31 augustus 2023		Nog niet actueel. In het nader rapport over de hervormingen in de zorgsector (F.3.1.4) worden tevens aanbevelingen gedaan voor een structurele regeling voor de kosten van zorg aan onverzekerde patiënten.
				11. Officieel instellen van de Curaçaoose Zorgautoriteit (Cza).	1 maart 2024		De landsverordening tot instelling van de Curaçaoose Zorgautoriteit verkeert in ambtelijke voorbereiding. Voorzien wordt dat deze door de minister van Gezondheid, Milieu en Natuur van Curaçao in het derde kwartaal 2023 aan de Raad van Advies van Curaçao zal worden aangeboden.

Thema G: Onderwijs

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
G.1	Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde: - onderwijskwaliteit, lesmethoden en -middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); - doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken. Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.	G.1.1	Uitvoeren doorlichting op basis van vastgesteld plan van aanpak.	5. Theory of change en onderliggende roadmap is opgesteld.	31 mei 2023		Het proces om tot een theory of change en roadmap te komen is gestart. Daarnaast zijn in juni 2023 zijn de eerste workshops gehouden met stakeholders. In mei 2023 zijn overleggen met de schoolbesturen en individuele gesprekken georganiseerd.
				6. Aanvullend onderzoeksvoorstel vastgesteld	15 juni 2023		Uitvoering in afwachting van de uitkomsten van de ToC-sessie.
		G.1.2	Achterstallig onderhoud onderwijshuisvesting aanpakken.	10. Opstellen strategisch huisvestingsplan. Een eerste stap is een advies hoe en waar het structurele onderhoud aan schoolgebouwen duurzaam organisatorisch belegd kan worden.	31 mei 2023		Het strategisch huisvestingsplan wordt gefaseerd opgeleverd. Een eerste stap is een advies hoe en waar het structurele onderhoud aan schoolgebouwen duurzaam organisatorisch belegd kan worden, daarna wordt gewerkt aan een spreidingsplan en tot slot naar het huisvestingsplan. De uitvoering heeft enige vertraging opgelopen.
				12. Een duurzame, toekomstbestendige uitvoeringsstructuur ten behoeve van het wegwerken van het achterstallig onderhoud is opgezet.	31 mei 2023		Per begin juni 2023 is de voorzitter van de werkgroep gestart.

Thema H: Versterken rechtsstaat

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.1	Doorlopend		Doorlopend		
		H.1.3	Opstellen realistisch meerjareninstroomplan met financiële paragraaf ter garandering operationele uitvoeringscapaciteit van alle H1-instellingen.	2. Gesprek tussen Curaçao en Nederland over de verdere opvolging van de instroomplanning en instroomopgave.	15 april 2023		De instroomplanning voor de Politie, Landsrecherche, het gevangeniswezen en de Veiligheidsdienst) is afgerond en eind mei 2023 besproken tussen Curaçao en Nederland. De instroomplanning voor de Kustwacht is onderdeel van het protocol over de Kustwacht. De instroomplanning voor de Douane wordt opgepakt als onderdeel van C.4.6 (modernisering en optimalisatie Douane). De instroomplanning van het Hof wordt door het Hof zelf opgesteld en besproken. De instroomplanning van het OM wordt in een later stadium afgerond omdat eerst de personele kaders moeten worden bepaald. Voor het OM wordt een nieuw beoogd resultaat gecreëerd in de uitvoeringsagenda voor Q3. Hiermee is dit beoogd resultaat gerealiseerd.
H.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	H.2.1	Dit wordt meegenomen in relatie tot H.19.				De monitoring van deze maatregel wordt geïntegreerd in H.19.
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Projectfase uitvoeren op basis van vastgesteld plan van aanpak.	5. Hoofdstuk 2 concept wetsontwerp gereed, alsook een tussentijdse uitvoeringstoets voor Hoofdstuk 1.	1 juli 2023		Het tweede hoofdstuk van de consensusrijkswet, inclusief de bijbehorende Memorie van Toelichting en een tussentijdse uitvoeringstoets die primair ziet op hoofdstuk 1 van de rijkswet, zijn op 1 juli 2023 opgeleverd. Hiermee is dit beoogd resultaat gerealiseerd.
				6. Hoofdstuk 3 concept wetsontwerp gereed	n.n.b		Nog niet actueel.
				7. Uitvoeringstoets wetsontwerp	n.n.b		Nog niet actueel.

H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.2	Aangewezen onafhankelijke organisatie controleert opvolging aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	1. Implementatie aanbevelingen worden gemonitord.	Doorlopend		Voortgangsrapportage is opgeleverd. De Raad voor de Rechtshandhaving heeft in februari 2023 een nieuw rapport uitgebracht over het functioneren van het CF.
				3. Herzien handboek CF 2023 is vastgesteld	30 juni 2023		Wijzigingsvoorstellen zijn gepresenteerd en in een gesprek tussen de minister van Justitie van Curaçao, SOAB en de coördinator Criminaliteitsfonds besproken. In dat gesprek is geconcludeerd dat een handboek onvoldoende recht doet aan de verschillen tussen lokale en buitenlandse geldstromen. Er zal daarom voor elke geldstroom een handboek worden opgesteld op basis van het gepresenteerde concept. Hierdoor moet de deadline verschoven worden.
				7. Goedgekeurde jaarverslagen t.b.v. Staten	Doorlopend		Er waren in Q2 geen jaarverslagen gereed om aan de Staten te kunnen worden aangeboden.
				8. De gemaakte afspraken tussen het OM, het GHvJ, Financiën en het CF over het proces voor verwerving van de inkomsten van het CF zijn vastgesteld en vastgelegd.	15 juni 2023		De gesprekken tussen het OM, het GHvJ, Financiën en het CF hebben geleid tot overeenstemming over het proces voor verwerving van de inkomsten van het CF, maar het is niet gelukt de afspraken voor de gestelde deadline vast te leggen in een protocol.
				9. De herziende Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds is gepubliceerd en in werking getreden.	Doorlopend, vanaf Q2 2023.		Curaçao is gestart met het wetgevingsproces.
				10. Regelgeving, beleid en procedures aangaande het CF zijn via een communicatieplan gecommuniceerd naar het bredere publiek.	Doorlopend, vanaf Q2 2023.		Nog niet actueel.
H.17	Curaçao komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de CURMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroombmogelijkheden van de CURMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.	H.17.1	Opstellen plan van aanpak gericht op verdere professionalisering van de CURMIL, waar actualisatie van de Dienstplichtverordening een onderdeel van is.	2. Actualiseren dienstplichtverordening.	Doorlopend		Vooralsnog wordt prioriteit gegeven aan het moderniseren van de rechtspositieregeling Caribische beroepsmilitairen (H.17.3.1). Op het moment dat de rechtspositieregeling is afgerond, zal de werkgroep adviseren wat te doen met de dienstplichtverordening
		H.17.3	Opstellen moderne rechtspositieregeling voor Caribische beroepsmilitairen, inclusief wettelijke inkadering.	1. Gemoderniseerde rechtspositieregeling is vastgesteld.	Doorlopend		De uitvoering heeft vertraging opgelopen, maar er zijn afspraken gemaakt over een nieuwe aanpak en werkwijze.
H.18	Curaçao heeft op 1 april 2021 de benodigde stageplaatsen beschikbaar gesteld ten behoeve van het Sociaal Vormings Traject. Curaçao en Defensie sluiten voor 1 februari 2021 een convenant dat hierop toeziet.	H.18.1	Op basis van een gesloten convenant benodigde stageplaatsen beschikbaar stellen.	11. Bijsturing project naar aanleiding van de evaluatie.	Doorlopend		Besluitvorming in de Stuurgroep over de borging van dit project, is vertraagd.

H.19	Curaçao komt met een getrappt plan voor de modernisering en hervorming van het aanbod van online-kansspelen. Dit plan bevat tevens een realistisch tijdpad met bijbehorende mijlpalen. De modernisering en hervorming omvat ten minste: 1. Wet- en regelgeving die voorziet in een onafhankelijke toezichthouder op online kansspelen. Zij verstrekt ook licenties en handhaaft indien nodig, waarbij als uiterste interventie de licentie kan worden ingetrokken. 2. Waarborgen dat aanbieders van online kansspelen vanuit Curaçao handelen conform wet- en regelgeving van de landen waarop zij zich richten. 3. Maatregelen om (via de Curaçao Gaming Control Board en de Belastingdienst) de door licentiehouders verschuldigde belastingen en licentievergoedingen te innen.	H.19.1	Uitwerken maatregel deel 1 en deel 2	4. Verwerken uitkomsten toets en advies in samenwerking met de TWO en het ministerie van JenV in de LOK, zodat na een laatste beperkte toets van de TWO en JenV (zie H.19.1.8), Curaçao de mogelijkheid heeft om de uitkomsten uit deze toets evenals de belangrijkste uitgangspunten van H2/H19 mee te kunnen nemen in haar wetgevingsproces.	30 september 2022		Concept-landsverordening en Memorie van Toelichting zijn op 25 april 2023 gedeeld met de TWO voor de beperkte toets. Hiermee is dit beoogd resultaat gerealiseerd.
				7. Functionerend online portaal ter registratie van online gaming operators die actief zijn in Curaçao.	1 december 2022		Het pre-registratieportaal is opgesteld en is momenteel in de (finale) testfase. Gezien de wijzigingen naar aanleiding van commentaar dient ook de algemene informatie (zoals het doel, FAQ's, de nieuwe wetgeving, een privacy policy en algemene voorwaarden) op de website geüpdatet te worden.
				8. Beperkte toets door TWO aan de NHC op de aangepaste conceptwetgeving (zie H.19.1.4) die toeziet op de verwerking van de 5 essentiële punten en een toets op eventuele nieuwe elementen in de concept LOK die gerelateerd zijn aan de uitgangspunten en doelen in het Landspakket.	20 oktober 2022		Resultaten beperkte toets zijn op 19 mei 2023 door de TWO aan NHC aangeboden. Deze toets wees uit dat het concept op de meeste essentiële punten grotendeels voldoet, maar op een aantal nog onvoldoende. In de beperkte toets zijn adviezen en verbetervoorstellen opgenomen om alsnog te voldoen aan alle essentiële punten. Curaçao heeft aangegeven de adviezen en verbetervoorstellen waar mogelijk mee te nemen in de versie van de LOK die binnenkort aan de Raad van Advies zal worden aangeboden. Hiermee is dit beoogd resultaat gerealiseerd.
				9. Evaluatie en voor zover mogelijk verwerking van de uitkomsten van de beperkte toets TWO in de LOK (indien van toepassing), zodat wetgeving voldoet aan de belangrijkste uitgangspunten van H2/H19.	4 november 2022		Hiermee is gestart na de ontvangst van de beperkte toets (zie H.19.1.8). TWO heeft nog niet kunnen vaststellen in hoeverre de opmerkingen uit de beperkte toets zijn verwerkt. Dit beoogd resultaat zal vanaf nu in H.19.1.17 worden gemonitord.
				11. Modelvergunningen zijn definitief	15 februari 2023		Nog niet actueel, de modelvergunningen kunnen pas worden afgerond nadat de LOK definitief is vastgesteld. De minister van Financiën van Curaçao heeft op 15 mei 2023 toegezegd de modelvergunningen te zijner tijd te delen.
				15. Ambtelijk overleg over voortgang van de concept LOK.	21 februari 2023		Er is regelmatig overleg over de voortgang en de context waarin de werkzaamheden worden uitgevoerd.

H.19	vervolg			16. Reactie Curaçao op brief staatssecretaris met verzoek om de gevraagde informatie openbaar te maken.	1 april 2023		De minister van Financiën van Curaçao heeft op 25 april 2023 de concept-landsverordening en bijbehorende Memorie van Toelichting gedeeld voor de beperkte toets. In aanvulling hierop heeft de minister op 15 mei 2023 toegezegd de modelvergunningen, het vergunningverleningsproces en het inrichtingsplan te zijner tijd ter kennisgeving te delen. Hiermee is dit beoogd resultaat afgerond.
		H.19.2	Er zijn waarborgen ingesteld die erop toezien dat het kansspelbeleid in Curaçao voorziet in de bescherming van minderjarigen en andere kwetsbare spelers	1. Onderzoek naar gokverslaving in opdracht van de Curaçao GCB is afgerond.	31 augustus 2023		Na een lange voorbereidingsperiode is ICUC in 2023 gestart met de uitvoering van het onderzoek.
				2. Er is lagere regelgeving en handhaafbaar beleid opgesteld ten behoeve van consumentenbescherming en verslavingspreventie, die in concept wordt gedeeld door Curaçao en van feedback voor zien door Nederland.	15 mei 2023		Nog niet actueel, afhankelijk van uitkomsten H.19.2.1 en de vaststelling van de LOK door de Staten. De onduidelijkheid over de interpretatie en het doel van dit beoogd resultaat is opgelost en heldere afspraken zijn gemaakt over de te ondernemen stappen.